

ת"פ 1998/07 - מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי נגד סמיר עותמאן

בית משפט השלום בנצרת

ת"פ 1998-07 מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי נ' עותמאן
תיק חיצוני: 1746/06

בפני	כבוד השופט אדריס נעמן
המאשימה	מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי
נגד	
הנאשם	סמיר עותמאן

החלטה

1. ביום 8/3/09 נגזר דינו של הנאשם בבית המשפט בנצרת, לאחר שהורשע בביצוע עבירות לפי פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961. במסגרת גזר הדין הוטלו על הנאשם העונשים הבאים:

§ קנס בסך 60,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו. הקנס נפרס ל-60 תשלומים החל מיום 1/6/09 וצוין כי "במידה והנאשם יפגר בתשלום כלשהוא, תעמוד היתרה הבלתי מסולקת לפרעון מיידי וייאסר למשך התקופה המוזכרת לעיל";

§ 6 חודשי עבודות שירות;

§ 6 חודשי תנאי למשך שנתיים, בגין כל העבירות נשוא הרשעתו.

2. הנאשם ובא כוחו נכחו במועד השמעת גזר הדין. לאחר מכן ריצה הנאשם את עונשו אך לא שילם את הקנס.

3. ביום 13/4/15 נחתם בבית המשפט בנצרת **צו מאסר עקב אי תשלום קנס**, לחובתו של הנאשם (להלן: "הצו").

4. ביום 27/8/15 הגיש ב"כ המבקש בקשה לביטול הצו בטענה כי לא קדמה לצו התראה כנדרש וכקבוע בהלכת גוסקוב (רע"פ 837/12 **מדינת ישראל נ' גוסקוב** מיום 20/11/12, "נבו"), באופן שפגע מהותית בזכויותיו של הנאשם (המבקש כאן) להליך הוגן.

בעניין זה טען כי תנאי מקדמי לקיומו של הליך הוגן הוא שהאדם שנפתח כנגדו הליך **יהיה מודע לקיומו**. צוין כי שובר

הקנס מעולם לא נמסר לידי המבקש, ורק ביום 13/8/15 הגיע שוטר ומסר את השובר להוריו, שעה שהמבקש כלל אינו מתגורר עמם.

במקביל נמסר למבקש - בשיחה טלפונית מטעם המשטרה - כי הוצא נגדו צו מאסר, וזאת בניגוד לכללים שנקבעו בהלכת גוסקוב הנזכרת. (הובהר כי ביני לביני, ביום 17/8/15 וביום 24/8/15, הגיש המבקש בקשות לעיכוב ביצוע הצו ולפריסת החוב מחדש למרכז לגביית קנסות, ואף ניהל עמם מו"מ טלפוני באמצעות סנגורו. המרכז קבע כי הבקשות ידונו בפני הוועדה המתאימה וכי בינתיים, לצורך עיכוב ביצוע הצו, עליו לשלם באופן מיידי ₪ 30,000 ואת היתרה בשני תשלומים שווים).

טען הסנגור כי לא רק שהצו הוצא שלא כדין, אלא כי מדובר בשיהוי חמור בנקיטת הליכי הגבייה ומשכך אי ביטול הצו יוביל לתחושת רדיפה והתעמרות של הרשות אחרי המבקש.

במקביל ולחילופין ביקש לעכב את הצו על מנת לשוב ולבחון את נסיבותיו האישיות הרלוונטיות של המבקש (חסרון כיס קשה, חובות רבים וכיו"ב). בהתאם לנסיבות החדשות שלא היו ידועות במועד גזר הדין ביקש לקבוע הסדר תשלומים חדש בו יוכל המבקש לעמוד. עוד הובהר כי למען רצינות כוונותיו יפקיד המבקש סך של 10,000 ₪ לטובת החוב.

5. מנגד טענה ב"כ המדינה כי צו המאסר הוצא בהתאם לכלל הכללים שהותוו בהלכת גוסקוב:

§ ביום 6/7/14 נשלחה למבקש דרישת תשלום ראשונה מטעם מרכז הגבייה, בדואר רגיל, לפי כתובת הדואר המעודכנת במרשם האוכלוסין (ת.ד. 1767, סח'נין 30810).

§ ביום 8/9/14 נשלחה דרישת תשלום שנייה, בדואר רשום, **לאותה הכתובת**. דרישה זו נמסרה למבקש והוא **חתם עליה בחתימת ידו**.

§ ביום 18/1/15 (לאחר שננקטו פעולות נוספות לרבות עיקולים) נשלחה למבקש התראה טרם הפעלת צו מאסר בנוסח המקובל, **לאותה הכתובת ממש**. ההתראה נמסרה לאשתו של המבקש, אך היא סרבה לחתום עליה.

§ ביום 15/3/15 הופקה פקודת מאסר, וביום 13/4/15 נחתמה על ידי כב' הנשיא (דאז) של בית המשפט השלום בנצרת, השופט ג' אזולאי.

§ באוגוסט אותה שנה פנו המבקש ובא כוחו למרכז לגביית קנסות בבקשות להפחית את החוב ולפרוס אותו מחדש. הובהר כי בקשות אלו מטופלות במרכז וטרם נתקבלה בהן החלטה.

§ במקביל - ביום 27/8/15 - הגיש המבקש את הבקשה שבנדון לבית המשפט, ושילם על דעת עצמו - ביום 30/8/15 - 10,000 ₪ לתיק הגבייה. עוד הובהר כי מעבר לכך שולמו בתיק 1,000 ₪ בלבד (לא הוברר מועד התשלום - נ.א).

לפיכך נטען כי לא רק שהצו הוצא בהתאם לכלל הכללים הנדרשים, אלא שככלל מנצל המבקש את ההליכים לרעה,

ופועל בחוסר תום לב מיום מתן גזר הדין - בו נכח - ועד עצם היום הזה. בין היתר לא טרח המבקש לפנות למרכז לגביית קנסות במשך כל השנים, וממילא לא טרח לצרף לבקשתו דכאן מסמכים שיוכיחו את שלל טענותיו.

6. המבקש ביקש להשיב כי במועד שליחת ההתראה לא חיו הוא ואשתו באותו הבית, ושעל כן לא נמסרה ההתראה לידי. לחילופין שב וביקש להתחשב בכלל נסיבותיו העכשוויות ולפרוס מחדש את הקנס, לתשלומים שגובהם 1,000 ₪ לכל היותר.

ב"כ המדינה שב וטען כי לא הוצגה כל אסמכתה רלוונטית לנסיבות הנזכרות, לא כל שכן תצהיר חתום על ידי המבקש.

דין

7. לאחר שעיינתי בבקשות ובמסמכים שצורפו להן, אני סבור כי הצו הוצא כפי הנדרש ועל פי המתווה שנקבע בהלכת גוסקוב. דרישות הקנס נשלחו פעמיים לכתובתו הרשומה של המבקש, פעם בדואר רגיל ופעם בדואר רשום. בפעם השנייה אישר המבקש את קבלת הדרישה בחתימת ידו. אף ההתראה טרם הפעלתו של צו המאסר נשלחה לאותה כתובת ממש, אך אשתו של המבקש סרבה לקבלה.

לא למותר לציין כי לא הוגשה כל ראייה לתמוך בטענת המבקש לפיה במועד שליחת ההתראה לא התגורר בביתו. כך או כך, עובדה זו ממילא לא יכולה הייתה להיות ידועה למרכז לגביית קנסות ללא שינוי מתאים במרשם האוכלוסין, כך ביתר שאת כאשר קודם לכן **כן** קיבל המבקש דברי דואר באותה הכתובת ממש. אני קובע, איפוא, כי המשיבה פעלה בהתאם לדין בכל הקשור להתנהלותה הפרוצדוראלית בנוגע להוצאת צו המאסר.

8. בדומה, ולאחר בחינת כלל הנסיבות, אני סבור כי התנהלותה של המדינה בעניינו של המבקש הנה סבירה ומידתית:

גובה הקנס ומשך המאסר שנפסק חלף הקנס, מלכתחילה, הינם סבירים בנסיבות והיו ידועים למבקש **אשר נכח במועד השמעת גזר הדין**. זאת ועוד, **המבקש היה מיוצג** וחזקה שהובהר לו פשר העונש שהוטל עליו, לרבות הסנקציה העומדת בצד אי תשלום הקנס.

על גזר הדין, כפי טענות הצדדים בעצמם, **לא הוגש ערעור**.

9. במקביל עולה כי **למעלה משש שנים** לא שולם כל סכום על חשבון החוב (למעט 1,000 ₪ אשר לא הובהר מתי שולמו), לא התבצעה כל פנייה למרכז לגביית קנסות ולא נעשה כל צעד מכל סוג שהוא מטעמו של המבקש.

גם לאחר שחתם על דרישת התשלום השנייה שנשלחה אליו מהמרכז לגביית קנסות (8/9/14), לא עשה המבקש דבר. רק ביום 17/8/15 - **בחלוף כשנה נוספת מיום שידע בוודאות על דרישת הקנס** - פנה המבקש למרכז לגביית קנסות והחל מנהל מולם משא ומתן על גובה החוב ופריסתו.

עולה איפוא כי לרשות המבקש עמד פרק זמן ממושך ביותר טרם הופעל צו המאסר, אך חרף זאת לא עשה מאומה לפירעון הקנס. אני סבור כי בקשתו של המבקש לוקה, בהקשר זה, בחוסר ניקיון כפיים.

10. בצד האמור **לא צירף המבקש לבקשתו שבפני כל ראייה עדכנית שיש בה כדי לשנות את הסדר החוב.** כפי העולה מכלל המסמכים שצורפו, מצבו ונסיבותיו של המבקש אינם בבחינת ידיעות חדשות, ולפחות רוב הנסיבות היו ידיעות לו כבר לפני שנים (גם אם לא ממש במועד גזר הדין). בין היתר צירף המבקש אישור על הפסקת עבודתו, אשר באה בעקבות הרשעתו, וטען - במכתב הנלווה לאישור זה - כי מאז נותר מחוסר עבודה. **האישור הנו מיום 1/6/09**, והנו בן שש שנים. מאליו יובן איפוא, כי עובדה זו אינה בבחינת עובדה חדשה.

בדומה צורפה רשימת חובותיה של אשת המבקש להוצל"פ, **המעודכנת לשנת 2009**. מעבר לעובדה שמדובר בנסיבה אשר הייתה ידועה למבקש כבר משנת 2009, אעיר כי המבקש "רוקד על שתי החתונות" כאשר מצד אחד הוא טוען שלא חי עם אשתו באותו הבית (ככל שהדבר נוגע לקבלת ההתראה בדואר), ומצד שני כורך אותה ואת מצבה הכלכלי בנסיבותיו האישיות (ככל שהדבר נוגע להצגת מצבו הכלכלי הקשה) והדברים מדברים בעד עצמם.

11. בנוסף הוגשו מסמכים עדכניים יותר המלמדים כי המבקש רשום בשירות התעסוקה ממאי 2013, וכי עומדת לחובתו רשימת חובות בהוצל"פ (שנראית על פניו כמעודכנת לשנת 2014, אולם אין בכך כדי להצביע מתי נוצרה וממתי הייתה ידועה למבקש).

סיכום והכרעה

12. להוזה ידוע, וכפי שאף נקבע מפורשות בהלכת גוסקוב, כי מטרת המאסר חלף קנס הינה להביא לתשלום הקנס, והיא אינה נושאת בחובה תכלית עונשית כשלעצמה. יחד עם זאת, אין להלום מצב בו הליכי הגבייה ינוצלו לרעה, באופן שיסכל את תשלום החוב ויניח לחייבים לחמוק מתשלום חובם וכפי שנאמר שם: "לנגד בית המשפט יעמדו, כמובן, גם כיבוד פסקי הדין ומניעת רמיה, על פי יצר לב האדם שתשלום קנסות לא תמיד קרוב ללב". (וראו גם ע"פ (מחוזי-ירושלים) 31562-06-15 **כהן נ' עיריית ירושלים** מיום 14/8/15, "נבו").

13. במקרה דנן ידע המבקש על קיום החוב הן מלכתחילה והן בהזדמנויות שונות מאוחרות יותר, וניתנו לו מספר בלתי מבוטל של הזדמנויות לשלמו, אך הוא בחר להתעלם מכך. במשך שנים רבות עשה המבקש דין לעצמו ורק לאחר שנחתם צו המאסר מצא לנכון לפנות למרכז לגביית קנסות ולבית המשפט ולחפש פתרון.

בצד האמור יש לזכור - והמבקש מתעלם מכך בבקשתו - כי תשלום הקנס כבר נפרס ל-60 תשלומים חודשיים במעמד גזר הדין, אך המבקש לא עשה דבר על מנת לשלם. בהינתן שיעור החוב שנותר לתשלום (לאחר הפקדה חד צדדית בסך 10,000 ₪ ו-1,000 ₪ נוספים), ובשים לב לשאר הנסיבות שפורטו לעיל, הסכום המבוקש לתשלום אינו סביר.

14. בסופו של יום ולאחר שעיינתי גם בכל המסמכים המצורפים, לא מצאתי הצדקה - פרוצדוראלית או מהותית - לביטול צו המאסר או לעיכובו לתקופה נוספת.

אני קובע אם כן כי בקשת המבקש לביטול פקודת המאסר ופריסה מחדש של תשלום הקנס נדחית.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים ולמרכז לגביית קנסות.

ניתנה היום, י"א שבט תשע"ו, 21 ינואר 2016, בהעדר
הצדדים.